



Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

DIR-WNO.055.7.2026.DZ
Warszawa, 27 maja 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 16847

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posła na Sejm RP, Pana Grzegorza Płaczka w sprawie finansowania badań naukowych dotyczących surowców krytycznych oraz ich koordynacji z polityką surowcową państwa.

Szanowny Panie Pośle,

nawiązując do Pańskiej interpelacji w sprawie finansowania badań naukowych dotyczących surowców krytycznych oraz ich koordynacji z polityką surowcową państwa, przekazuję poniżej odpowiedzi, opracowane na podstawie informacji własnych i udostępnionych przez Centrum Łukasiewicz, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

1. Jakie programy badawcze dotyczące surowców krytycznych są obecnie finansowane ze środków publicznych, w szczególności z budżetu państwa lub funduszy pozostających w dyspozycji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz podległych agencji (np. NCN, NCBR)? Proszę o wskazanie nazw programów, okresu ich realizacji oraz wysokości finansowania.

1) Program STEP CLEANTECH (w ramach FENG – 5 priorytet)

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) ogłasza obecnie nabory wniosków w ramach inicjatywy STEP. Platforma Strategicznych Technologii dla Europy (STEP) to inicjatywa ustanowiona Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. Inicjatywa STEP została opracowana w celu wzmocnienia suwerenności technologicznej Europy, zmniejszenia zależności od rynków zewnętrznych poza UE oraz zwiększenia odporności na globalne kryzysy, takie jak zmiana klimatu i napięcia geopolityczne. Jej celem jest również ochrona i wzmocnienie łańcuchów wartości w obszarach technologicznych uznanych za strategiczne dla Unii Europejskiej. Główne cele STEP obejmują wspieranie rozwoju lub produkcji technologii krytycznych w całej Unii Europejskiej lub ochronę i wzmocnienie ich łańcuchów wartości.

Technologie krytyczne w programie STEP, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2024/795 i komunikatem Komisji Europejskiej z maja 2024 r., to technologie spełniające jeden z następujących warunków:

- a) wprowadzają na rynek wewnętrzny innowacyjny, wschodzący i nowatorski element o znacznym potencjale gospodarczym lub
- b) przyczyniają się do zmniejszenia lub zapobiegania strategicznym zależnościom Unii Europejskiej.

Drugim celem jest wzmocnienie łańcuchów wartości i właśnie w tym miejscu dostrzegamy szansę na wsparcie projektów związanych z surowcami krytycznymi, ponieważ termin „łańcuch wartości” odnosi się do:

- produktów końcowych;
- konkretnych komponentów i konkretnych maszyn wykorzystywanych głównie do produkcji produktów końcowych;
- surowców krytycznych określonych w załączniku do ustawy o surowcach krytycznych;
- powiązanych usług kluczowych i specyficznych dla rozwoju lub wytwarzania tych produktów końcowych;
- technologii zdefiniowanych w ustawie o przemyśle zerowej emisji netto.

Nabór wniosków w ramach programu STEP – Czyste i Zasobooszczędne Technologie wspiera projekty w zakresie technologii krytycznych, w tym technologii wytwarzania i recyklingu (przetwarzania i recyklingu surowców krytycznych i innych komponentów (np. katalizatorów, baterii) oraz technologii gospodarki o obiegu zamkniętym (technologii ponownego wykorzystania i recyklingu urządzeń elektronicznych).

Obecnie ogłoszone konkursy w ramach STEP:

- **STEP – Ścieżka A: Czyste i zasobooszczędne technologie FENG 05.01-IP.01-004/26**

Budżet w wysokości: 150 000 000 zł

Status: Ogłoszony

Data ogłoszenia konkursu: 21 kwietnia 2026 r.

Rozpoczęcie naboru wniosków: 1 czerwca 2026 r.

Zakończenie naboru wniosków: 31 lipca 2026 r. 16:00

Nabór STEP – Ścieżka A: czyste i zasobooszczędne technologie, skierowany jest do wnioskodawców samodzielnych oraz do konsorcjów, planujących realizację projektów B+R dotyczących technologii krytycznej wnoszącej na rynek wewnętrzny UE innowacyjny lub najnowocześniejszy lub przełomowy element o znaczącym potencjale gospodarczym. Możliwe będzie również wsparcie rozwoju technologii mających na celu ochronę i wzmacnianie odpowiednich łańcuchów wartości technologii krytycznych. Projekt może obejmować badania przemysłowe i prace rozwojowe albo tylko prace rozwojowe. W przypadku projektu realizowanego w konsorcjach może wziąć w nim udział maksymalnie 3 członków konsorcjum. Wdrożenie wyników prac B+R odbywa się poza projektem, ze środków własnych beneficjenta lub pochodzących z innych źródeł.

- **STEP – Ścieżka B: Czyste i zasobooszczędne technologie FENG 05.01-IP.01-005/26**

Budżet w wysokości: 150 000 000 zł

Status: Ogłoszony

Ogłoszenie konkursu: 21 kwietnia 2026 r.

Rozpoczęcie naboru wniosków: 8 czerwca 2026 r.

Zakończenie naboru wniosków : 7 sierpnia 2026 r. 16:00

Nabór STEP – Ścieżka B: czyste i zasobooszczędne technologie, skierowany jest do wnioskodawców samodzielnych oraz do konsorcjów, planujących realizację projektów

B+R, które przyczyniają się do ograniczania lub zwalczania strategicznej zależności Unii Europejskiej. Możliwe będzie również wsparcie rozwoju technologii mających na celu ochronę i wzmacnianie odpowiednich łańcuchów wartości technologii krytycznych.

2) Ścieżka SMART (w ramach FENG – 1 priorytet)

Celem instrumentu jest rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez realizację prac B+R. Projekt dofinansowany w naborze musi wpisywać się w co najmniej jedną Krajową Inteligentną Specjalizację. W ramach KIS 7 Gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ), Wnioskodawcy mogą składać wnioski dotyczące tematyki surowców krytycznych.

Obecnie ogłoszone konkursy w ramach SMART:

- **Ścieżka SMART – dla dużych przedsiębiorstw**

Budżet w wysokości: 350 000 000 zł
Status: Nabór zakończony
Ogłoszenie konkursu: 23 lutego 2026 r.
Rozpoczęcie naboru wniosków : 23 marca 2026 r.
Zakończenie naboru wniosków: 22 maja 2026 r. 16:00

Nabór Ścieżka SMART skierowany jest do dużych przedsiębiorstw, planujących realizację projektów, które obejmują prace B+R (tj. badania przemysłowe i prace rozwojowe albo tylko prace rozwojowe) prowadzące do opracowania innowacji produktowej lub innowacji w procesie biznesowym dotyczącej funkcji działalności przedsiębiorstwa w zakresie produkcji wyrobów lub usług. Wniosek może obejmować również zadania związane z umiędzynarodowieniem produktów rozumianym jako promocja zagraniczna produktów (wyrobów lub usług) planowanych do opracowania w ramach projektu lub z ochroną praw własności przemysłowej rezultatu projektu lub z jego obroną w przypadku ich naruszenia oraz zadania związane ze zdobywaniem lub rozwojem lub doskonaleniem kompetencji pracowników lub kadry zarządzającej wnioskodawcy wspierających realizację innych zadań przewidzianych w projekcie. Wniosek o dofinansowanie obowiązkowo musi obejmować prace B+R. Zadania związane z umiędzynarodowieniem produktów oraz zdobywaniem lub rozwojem lub doskonaleniem kompetencji mają zaś charakter fakultatywny. W naborze mogą wziąć udział duże przedsiębiorstwa samodzielnie występujące o wsparcie projektu. Zgodnie z kryteriami wyboru firmy duże (za wyjątkiem małych spółek o średniej kapitalizacji) muszą zaplanować współpracę z MŚP w ramach projektu, aby uzyskać wsparcie.

- **Ścieżka SMART – Projekty realizowane w konsorcjach**

Budżet w wysokości: 350 000 000 zł
Status: Trwa nabór wniosków
Ogłoszenie konkursu: 9 marca 2026 r.
Rozpoczęcie naboru wniosków: 9 kwietnia 2026 r.
Zakończenie naboru wniosków: 12 czerwca 2026 r. 16:00

Nabór Ścieżka SMART – projekty realizowane w konsorcjach skierowany jest do przedsiębiorstw (MŚP lub duże, w tym te o statusie *small mid-caps* i *mid-caps*), planujących realizację projektów, które obejmują prace B+R, tj. badania przemysłowe i prace rozwojowe albo tylko prace rozwojowe, w celu doprowadzenia do opracowania innowacji produktowej lub innowacji w procesie biznesowym dotyczącej funkcji działalności przedsiębiorstwa w zakresie produkcji wyrobów lub usług. Projekty muszą być realizowane w ramach

konsorcjum z innymi przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi lub organizacjami pozarządowymi. Wniosek może obejmować również zadania związane z umiędzynarodowieniem produktów rozumianym jako promocja zagraniczna produktów (wyrobów lub usług) planowanych do opracowania w ramach projektu lub z ochroną praw własności przemysłowej rezultatu projektu lub z jego obroną w przypadku ich naruszenia oraz zadania związane ze zdobywaniem lub rozwojem lub doskonaleniem kompetencji pracowników lub kadry zarządzającej członków konsorcjum niebędących organizacją badawczą wspierających realizację innych zadań przewidzianych w projekcie. Wniosek o dofinansowanie obowiązkowo musi obejmować prace B+R, gdzie każdy z członków konsorcjum musi być odpowiedzialny za realizację przynajmniej jednego zadania w ramach prac B+R w projekcie. Zadania związane z umiędzynarodowieniem produktów oraz zdobywaniem lub rozwojem lub doskonaleniem kompetencji mają zaś charakter fakultatywny.

3) Konkurs międzynarodowy w ramach Partnerstwa RAMP (Raw Materials Partnership - Joint Transnational)

Partnerstwo RAMP (*Raw Materials Partnership for the Green and Digital Transition*) będzie wspierać cele wskazane w Europejskim akcie w sprawie surowców krytycznych (*EU Critical Raw Materials Act*) związane z zapewnieniem przemysłowi Europy bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych, a także właściwym ich przetwarzaniem, recyklingiem oraz efektywnym wykorzystaniem do 2030 r.

Partnerstwo jest kontynuacją trzech programów ERA-MIN, w których NCBR uczestniczyło od 2011 roku.

Konkurs planowany w 2026 roku:

Budżet w wysokości: 1,5 mln euro

Ogłoszenie konkursu: II kw. 2026 r.

Rozpoczęcie naboru wniosków: II kw. 2026 r.

Zakończenie naboru wniosków: III kw. 2026 r.

RAMP został zaprojektowany wprost jako instrument wdrożeniowy aktu w sprawie surowców krytycznych (*EU Critical Raw Materials Act*) i celów zrównoważonego rozwoju (*Sustainable Development Goals*).

2. Jakie uczelnie oraz instytuty badawcze realizują wskazane projekty? Proszę o przedstawienie listy podmiotów wraz z krótkim określeniem zakresu prowadzonych badań.

Tabelę z listą projektów i beneficjentów NCBR przedstawiono w załączniku. W zależności od konkursu wnioskodawcy mieli możliwość pozyskania dofinansowania na badania przemysłowe i eksperymentalne prace rozwojowe oraz prace przedwdrożeńowe.

Ponadto Sieć Badawcza Łukasiewicz realizuje projekty badawcze w ramach różnorodnych programów, których tematyka dotyczy bezpośrednio lub pośrednio surowców krytycznych. Poniżej przedstawiono zestawienie projektów realizowanych przez instytuty SBŁ:

- **Łukasiewicz – Krakowski Instytut Technologiczny** w ramach projektu ReUse2Life (konkurs INNOGLOBO3, organizowany przez NCBR) opracowuje szybki test starzenia się baterii, umożliwiający klasyfikację używanych baterii do ponownego wykorzystania lub recyklingu. Technika ta obejmować będzie automatyczną obróbkę danych, porównanie z istniejącą bazą starzenia się baterii (analizą tzw. stanu zdrowia baterii) oraz prognozowanie starzenia się baterii.

Okres realizacji projektu: 1 października 2024 – 30 września 2027
Wysokość dofinansowania: 1 453 557,81 zł.

- **Łukasiewicz – Instytut Metali Nieżelaznych** realizuje projekt SONATAPP (organizowany przez NCN), którego głównym celem jest rozwój nowych materiałów entropowych w zakresie zastosowania ich na osnowę do spiekanych narzędzi metaliczno-diaamentowych, przeznaczonych do obróbki materiałów budowlanych i kamieniarskich. Celem naukowym projektu jest zbadanie podstawowych zjawisk kontrolujących proces tworzenia się struktury materiałów o wysokiej entropii konfiguracyjnej w celu określenia podstawowej relacji proces/struktura/właściwości oraz wskazanie wytycznych do wielkoskalowego wytwarzania tego typu materiałów.

Okres realizacji projektu: 3 lipca 2025 – 2 lipca 2028
Wysokość dofinansowania: 898 774 zł.

- **Łukasiewicz – Instytut Metali Nieżelaznych** realizuje projekt Lider 13 (organizowany przez NCBR) dot. proekologicznej technologii odzysku metali krytycznych i strategicznych z katalizatorów petrochemicznych o zredukowanym śladzie węglowym.

Okres realizacji projektu: 1 maja 2023 – 31 października 2026
Wysokość dofinansowania: 1 498 632,50 zł.

- **Łukasiewicz – Instytut Metali Nieżelaznych** realizuje projekt FE SL10.02 (organizowany przez Śląskie Centrum Przedsiębiorczości – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021- 2027) dot. zwiększenia stopnia wykorzystania recyklatu molibdenu poprzez opracowanie nowych stopów do zastosowań w technologiach wytwarzania przyrostowego, co pozwoli na produkcję bardziej wytrzymałych i jednolitych elementów, stosowanych m.in. w napędach kosmicznych.

Okres realizacji projektu: 1 kwietnia 2025 – 31 marca 2027
Wysokość dofinansowania: 2 399 803,50 zł.

- **Łukasiewicz – Instytut Metali Nieżelaznych** realizuje projekt Hybrid – Wolf (dotacja celowa Prezesa Centrum Łukasiewicz) dot. hybrydowej metody wytwarzania proszku wolframu wysokiej czystości. Celem projektu jest opracowanie gotowej do wdrożenia technologii wytwarzania wysokiej jakości proszku wolframu, który jest kluczowym komponentem zaawansowanych podzespołów stosowanych w ekstremalnych warunkach. Ze względu na swoje właściwości wolfram jest jednym z kluczowych metali wykorzystywanych w przemyśle obronnym, kosmicznym oraz narzędziowym.

Okres realizacji projektu: 17 lipca 2025 – 31 grudnia 2026
Wysokość dofinansowania: 4 129 533,74 zł.

- **Łukasiewicz – Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych** realizuje projekt COMBIsafe (dotacja celowa Prezesa Centrum Łukasiewicz), którego celem jest opracowanie metody produkcji innowacyjnych ceramicznych płyt balistycznych, wykonanych z materiałów krytycznych. Płyty te stanowią kluczowy komponent wkładów balistycznych, wyróżniających się znaczną poprawą parametrów użytkowych w porównaniu do dostępnych na rynku rozwiązań.

Okres realizacji projektu: 17 lipca 2025 – 31 grudnia 2026
Wysokość dofinansowania: 2 449 420,79 zł.

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) nadzorowany przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska w ramach działań statutowych (finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego poprzez subwencję) prowadzi badania

naukowe między innymi powiązane z rozpoznawaniem potencjału występowania surowców krytycznych w Polsce. W ostatnich latach realizowane były lub są następujące projekty powiązane z surowcami krytycznymi:

- Ocena zawartości REE+y w konkretnych fosforanowo-węglanowych występujących w utworach jurajskich Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (czas trwania projektu: 2024-2025);
- Pierwiastki krytyczne – analiza występowania skandiu i pierwiastków ziem rzadkich w wybranych kamieniołomach regionu Śląży – Strzeblów, Nastawice, Jordanów Śląski i Wirki (czas trwania projektu: lata 2025-2026);
- Identyfikacja i udokumentowanie nowego minerału indu z obszaru Sudetów (czas trwania projektu: 2025-2026);
- Wstępna ocena perspektywiczności utworów karbonu lubelskiego dla pozyskiwania surowców krytycznych: boksytów, REE i innych metali, na podstawie analizy geochemicznej i spektroskopii Mössbauera tufów (czas trwania projektu: 2026);
- Zbadanie charakteru anomalii magnetycznych pasów łupkowych Starej Kamienicy i Wysokiego Grzbietu pod kątem potencjalnego występowania mineralizacji o cechach złożowych (czas trwania projektu: 2026);
- Analiza składu mineralnego metodą XRD w poziomach wzbogacenia w REE w otworach wiertniczych Ubyszów PIG-1, Nadziejów PIG-1 i Nadziejów PIG-2 w północnym obrzeżeniu Gór Świętokrzyskich (czas trwania projektu: 2026-2027).

3. Czy istnieje formalny mechanizm koordynacji badań naukowych w obszarze surowców krytycznych z polityką surowcową państwa, w szczególności z działaniami prowadzonymi przez właściwe resorty (np. klimatu i środowiska, aktywów państwowych, rozwoju)? Jeśli tak – proszę o jego opis oraz wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za koordynację. Jeśli nie – proszę o informację, czy planowane jest jego utworzenie.

Na podstawie Zarządzenia nr 25 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 marca 2026 r. w sprawie Zespołu do spraw Polityki Surowcowej Państwa (M.P. poz. 353) został powołany Zespół do spraw Polityki Surowcowej Państwa, do którego należy przede wszystkim koordynowanie i wspieranie działań państwa w zakresie polityki surowcowej i opracowywanie rekomendacji dotyczących wydobycia, zarządzania oraz zabezpieczenia surowców kluczowych dla gospodarki. W skład zespołu wchodzi m.in. przedstawiciel Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Jednocześnie zwracam uwagę, że rola MNiSW polega na tworzeniu ram systemowych dla: prowadzenia badań naukowych, finansowania nauki, finansowania infrastruktury badawczej i prowadzenia współpracy międzynarodowej oraz działalności podmiotów tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki.

4. Czy Rzeczpospolita Polska uczestniczy w europejskich programach badawczych dotyczących surowców krytycznych, w szczególności w ramach programów Unii Europejskiej (np. Horizon Europe)? Jeśli tak – proszę wskazać:

- a) nazwy programów i projektów,
- b) podmioty uczestniczące z Polski,
- c) zakres merytoryczny udziału strony polskiej,
- d) wysokość pozyskanego finansowania.

Badania i innowacje dla sektora surowców mineralnych są wspierane systematycznie w ramach Programu Ramowego Badań i Innowacji Horyzont Europa.

Komisja Europejska udostępnia państwom członkowskim dane statystyczne obejmujące nazwy organizacji aplikujących i finansowanych, tytuły, akronimy i streszczenia złożonych wniosków projektowych, budżety całkowite projektów oraz poszczególnych organizacji w konsorcjach projektowych, jak również kwoty dofinansowania wnioskowane oraz przyznane poszczególnym organizacjom. Komisja nie udostępnia danych o rzeczywistym wykorzystaniu środków w trakcie realizacji projektów. W związku z tym informacje zawarte w tym dokumencie oparte są na danych o kwotach wnioskowanych oraz przyznaczonych.

Konkursy z lat 2021-2025 są rozstrzygnięte i umowy o realizację projektów są podpisane, konkursy z roku 2026 są w trakcie oceny, natomiast dla konkursów 2027 przewidywany termin składania wniosków projektowych to 2 lutego 2027 r.

Wsparcie dla pozyskiwania surowców krytycznych jest priorytetem politycznym UE od ponad dekady. Pierwsza lista surowców krytycznych została przyjęta w 2011 r., i następnie była uaktualniana w latach 2014, 2017, 2020 oraz 2024. Surowce krytyczne były priorytetem w konkursach ogłaszanych w ramach programów ramowych badań i innowacji UE (7 Program Ramowy, Horyzont 2020, Horyzont Europa) co najmniej od 15 lat. Dlatego należy przyjąć, że wsparcie dla badań i innowacji dla sektora surowców mineralnych jest równoznaczne ze wsparciem dla pozyskiwania surowców krytycznych.

Projekty dla surowców mineralnych w ramach Horyzontu Europa w latach 2021-2025 uzyskały dofinansowanie w kwocie 617,4 mln euro, z tego 115,3 mln euro jest przeznaczone na dofinansowanie partnerstwa współfinansowanego RAMP (*Raw Materials Partnership for the Green and Digital Transition*) – którego budżet składa się w 30% z dofinansowania KE, natomiast w 70% z wkładów państw, które przystąpiły do partnerstwa. Łączny budżet partnerstwa wynosi ponad 384 mln euro. Partnerstwo to będzie implementowane w latach 2026-2037 (w okresie 11 lat).

W konkursach 2021-2025 podmioty polskie pozyskały dofinansowanie KE w kwocie 14,74 mln euro, co stanowi 2,4% całkowitego dofinansowania KE. Z tej sumy kwota 4,55 mln euro stanowi dofinansowanie KE dla strony polskiej w ramach partnerstwa RAMP, pozyskane przez NCBR jako polskiego uczestnika tego partnerstwa. NCBR wnosi wkład krajowy w kwocie około 10 mln euro, w związku z tym partnerstwo RAMP przeznaczy około 15 mln euro na dofinansowania uczestnictwa podmiotów polskich w organizowanych przez siebie konkursach.

W projektach Horyzontu Europa z konkursów dla surowców mineralnych z lat 2021-2025 uczestniczyły 23 podmioty polskie realizując 33 uczestnictwa w projektach (od 1 do 3 uczestnictw). Z tego 3 organizacje to uczelnie wyższe, 5 – instytuty badawcze (z tego 3 należące do Sieci Badawczej Łukasiewicz), 13 organizacji prywatnych – spółek prawa handlowego, jedna organizacja publiczna (NCBR) oraz jedno stowarzyszenie. Lista podmiotów polskich wraz z akronimami projektów, w których uczestniczą, jest zawarta w załączniku 2.

Zespoły polskie uczestniczyły w 23 projektach (na 67 finansowanych) co stanowi 34% wszystkich projektów. W siedmiu z nich występuje więcej niż jeden polski partner. Zazwyczaj w takich przypadkach uczestniczą w projekcie równocześnie jednostka badawcza (uczelnia wyższa lub instytut badawczy) oraz podmiot prywatny – spółka prawa handlowego.

Na podkreślenie zasługują projekty:

- **Mine.io** – mający na celu opracowanie rozwiązania dla wdrożenia paradygmatów przemysłu 4.0 w kopalniach, w którym uczestniczy 4 podmioty polskie (na 25) pozyskując ponad 1,5 mln euro dofinansowania, co stanowi 13% budżetu projektu;

- **OPTIMER** – mający na celu zaproponowanie technologii efektywnego pozyskiwania surowców krytycznych z ubogich rud. W projekcie tym uczestniczą 3 podmioty polskie (na 21) pozyskując 14% dofinansowania KE do tego projektu (1,0 mln euro).

Dodatkowe informacje w zakresie NCBR dot. programów zamieszczono w załączniku Tabele dot. konkursów NCBR dla surowców mineralnych.

Sieć Badawcza Łukasiewicz również uczestniczy w europejskich programach, partnerstwach i projektach dotyczących surowców krytycznych, obejmujących zarówno program Horizon Europe, jak i inicjatywy sektorowe oraz partnerstwa europejskie. Poniżej przedstawiamy odpowiednie zestawienie.

1) Łukasiewicz – Instytut Metali Nieżelaznych uczestniczy w następujących programach:

- *Horizon Europe*, projekt *Battery-grade materials recovery from primary and secondary sources through innovative technologies*. Projekt dotyczy produkcji materiałów jakości baterijnej: niklu, kobaltu, manganu, litu i grafitu. Technologie te zostaną wdrożone w środowisku przemysłowym, wykorzystując europejskie zasoby pierwotne i wtórne, m.in. odpady z kopalń, osady przemysłowe, czarną masę z baterii Li-ion oraz solanki geotermalne. Wysokość dofinansowania: 5 951 147,34 zł.
- *Horizon Europe*, projekt *Demonstration of battery metals recovery from primary and secondary resources through a sustainable processing methodology*. Projekt dotyczy opracowania technologii odzysku metali bateryjnych – litu, kobaltu, miedzi, manganu oraz niklu - i ma za zadanie zmniejszyć zależność Unii Europejskiej od niestabilnych rynków zewnętrznych oraz zwiększyć odporność łańcuchów dostaw. Wysokość dofinansowania: 3 122 832,50 zł.
- *Horizon Europe*, projekt *Pioneering Sustainable CRM Recovery in European Mining (OPTIMINER)*. Celem prac realizowanych przez Instytut jest poprawa odzyskiwania węgla koksującego poprzez zastąpienie tradycyjnych metod wzbogacania na mokro zaawansowanymi technikami separacji na sucho. Technologia ta będzie wykorzystywać zaawansowane systemy sortowania oparte na czujnikach do wzbogacania węgla koksującego w oparciu o ich właściwości fizyczne/chemiczne. Wysokość dofinansowania: 1 689 432,60 zł.
- *KIC RawMaterials*, projekt *Recovery of added-value elements from Copper primary production* dot. odzysku wybranych pierwiastków takich jak antymon i bizmut z kwaśnych roztworów pochodzących z oczyszczania elektrolitu miedziowego oraz zagospodarowanie pozostałego w nim arsenu w formie trudno rozpuszczalnej soli. Wartość dofinansowania: 2 395 279,98 zł.
- *KIC RawMaterials*, projekt *Metal Influenced Acid Water as a source of valuable and critical raw materials*. Projekt ma na celu ocenę możliwości zastosowania kwaśnych wód kopalnianych jako źródła cennych metali ziem rzadkich, będącego alternatywą dla koncentratów z górnictwa odkrywkowego. Wartość dofinansowania: 285 268,97 zł.
- *KIC RawMaterials*, projekt *Recycling of CRM for New High-Frequency Transformer Magnetizable Concrete Cores*, którego celem jest odzysk kluczowych pierwiastków - takich jak nikiel oraz kobalt - i ponowne ich wykorzystanie na nanokrystaliczne rdzenie do tworzenia unikatowych transformatorów półprzewodnikowych, działających przy wysokich częstotliwościach. Wartość dofinansowania: 3 598 276,53 zł.
- *EDA*, projekt *The Laboratory for Circular Economy in European Defense Industry*. Celem projektu jest opracowanie mobilnego, kontenerowego laboratorium o zdolnościach analitycznych oraz opracowanie wytycznych dotyczących jego użytkowania, ustanowienie podejścia do cyfrowej kwalifikacji oraz opracowanie projektu technicznego kontenera wraz z wstępnym oszacowaniem kosztów. Wartość dofinansowania: 316 182,04 zł.

- EDA, projekt *Sustainable circularity and CRM recovery for MW radiation protection and stealth defence applications* (MICRAM). Projekt skupia się na opracowaniu nowych technologii pozyskiwania surowców krytycznych z odpadów elektronicznych oraz wykazaniu wykonalności i przydatności odzyskanych surowców w nowych zastosowaniach wojskowych. Celem projektu MICRAM jest promowanie zrównoważonej cyrkularności w europejskim sektorze obronnym poprzez opracowywanie technologii umożliwiających odzyskiwanie surowców krytycznych oraz rozwijanie i walidację zastosowań o wysokiej wartości dodanej dla odzyskanych materiałów. Wartość dofinansowania: 292 455,02 zł.
 - Fundusz Badawczy Węgla i Stali (RFCS), projekt *Determination of the potential for acquiring critical raw materials from mining wastes, and development the method for their effective recovery*, którego celem jest odzysk surowców krytycznych z odpadów powstających po przeróbce węgla kamiennego i brunatnego. Wartość dofinansowania: 1 443 233,45 zł.
- 4) **Łukasiewicz – Krakowski Instytut Technologiczny** bierze udział w programie Horizon Europe, projekt M – TES, którego celem jest odzysk surowców krytycznych z odpadów powstających po przeróbce węgla kamiennego i brunatnego. Wartość dofinansowania: 1 371 163,32 zł.

Również Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) uczestniczy w europejskich programach badawczych dotyczących surowców krytycznych, w szczególności w ramach programów Unii Europejskiej Horizon Europe. W latach 2022–2025 PIG-PIB uczestniczył w projekcie pn. *SEMCRET – Sustainable exploration for orthomagmatic (critical) raw materials in the EU: Charting the road to the green energy transition*.

PIG-PIB realizował prace na dwóch stanowiskach badawczych. W rejonie Suwałk, PIG-PIB wspierał wykonywanie pomiarów geofizycznych przez hiszpańskich i niemieckich partnerów projektu SEMCRET. Wyniki tych badań stanowiły podstawę do obliczenia 3D modelu perspektywiczności surowcowej rejonu Suwalskiego Masywu Anortozytowego, przy wykorzystaniu uczenia maszynowego. Na tym etapie główne prace obliczeniowe zostały wykonane przez PIG-PIB.

Drugim stanowiskiem badawczym był rejon Góry Ślęza (Dolny Śląsk) gdzie równymi metodami (geochemia, geofizyka, petrografia) badane były strefy mineralizacji Fe-Ti-V. Prace te w całości były wykonywane przez PIG-PIB Budżet PIG-PIB w SEMCRET wynosił 999 385 zł.

Obecnie realizowany jest projekt pn. *Development of Geological Investigations to Support Mineral Exploration for Critical Raw Materials (CRM) in Uzbekistan* (czas trwania projektu: 2025–2029)

Głównym celem projektu realizowanego przez UE i Uzbekistan jest rozwój badań geologicznych w Uzbekistanie w celu wsparcia poszukiwań złóż surowców krytycznych poprzez współpracę naukową i budowanie potencjału badawczego. Prace w projekcie będą koncentrować się na 7 sektorach:

- kartowanie geologiczne pod kątem CRM;
- badania mineralogiczne;
- badania geochemiczne;
- procedury QA/QC dla analiz chemicznych;
- zarządzanie danymi geologicznymi i ich wizualizacja;
- modelowanie potencjału surowcowego;

- raportowanie wyników poszukiwań i zasobów mineralnych.

PIG-PIB partycypuje w segmentach dotyczących badań mineralogicznych (lider GTK Finlandia), badań geochemicznych (lider ČGS, Czechy) oraz modelowaniu potencjału surowcowego w GIS (lider BRGM, Francja). Budżet PIG-PIB w projekcie wynosi: 222 257 euro (projekt finansowany przez Komisję Europejską). Ponadto do kwietnia 2026 r. PIG-PIB uczestniczył w przygotowaniu i złożeniu projektów w ramach międzynarodowych konsorcjów do konkursów *Horizon Europe, Cluster 4 – Digital, Industry and Space*, obszar surowców krytycznych i materiałów w następujących wezwaniach:

- HORIZON-CL4-2026-01-MAT-PROD-11 – *Innovative technologies and tools for exploration and data modelling of raw materials* (RIA). W konsorcjum z partnerami z Rumunii został złożony projekt LEAOTA-CRM – *Integrated prospecting for critical and associated polymetallic systems in the Leaota Mountains, Romania*.

Projekt ukierunkowany jest na rozpoznanie i ocenę potencjału mineralizacji surowców krytycznych obszaru złożowego z wykorzystaniem zintegrowanych badań geologicznych, geochemicznych, geofizycznych oraz modelowania przestrzennego.

W konsorcjum z partnerami z Norwegii, Francji, Szwecji, Niemiec i Polski został złożony projekt *XplorEu - Innovation for eXploration of critical raw materials in Europe*. Projekt jest ukierunkowany na rozwój nowoczesnych narzędzi, modeli i metod typu *open source* wspierających poszukiwanie surowców krytycznych w Europie, a także na doskonalenie modeli systemów mineralnych kluczowych europejskich typów złóż. Obejmuje także wsparcie krajowych służb geologicznych i działań społecznych związanych z działalnością poszukiwawczo-górnictwem.

- HORIZON-CL4-2026-01-MAT-PROD-13 – *Monitoring of secondary raw materials* (CSA)

W konsorcjum z partnerami z m.in. Francji, Finlandii, Niemiec i Szwecji został złożony projekt *FutuRaM 2 - Future Availability of Secondary Raw Materials*. Projekt ukierunkowany jest na rozwój wiedzy na temat dostępności i odzysku surowców krytycznych w UE, aby umożliwić podejmowanie decyzji opartych na faktach dotyczących ich eksploatacji w UE i krajach trzecich oraz rozpowszechnianie tych informacji za pośrednictwem systematycznej i przejrzystej Bazy Wiedzy o Surowcach Wtórnych.

- HORIZON-CL4-2026-01-MAT-PROD-14, *Improving availability of secondary raw materials through recycling* (IA)

W konsorcjum z partnerami z Kazachstanu został złożony projekt *TAILINGS2CRM – Aidriven 3D Digital Twins and Integrated Processing of Tailings for High-Purity Critical Raw Materials Recovery and Site Renaturation for Europe*. Projekt dotyczy odzysku surowców krytycznych z odpadów pogórnictwa z wykorzystaniem screeningu AI, modeli 3D/digital twin oraz zaawansowanej charakterystyki mineralogiczno-geochemicznej. Projekty te są obecnie rozpatrywane pod kątem formalnym i merytorycznym.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Maria Mrówczyńska
Podsekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Załączniki:

- 1) Tabela z listą projektów i beneficjentów NCBR
- 2) Tabele dot. konkursów NCBR dla surowców mineralnych

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.